

3 grudnia 2019 r.

Komunikat KNF dotyczący stanowiska organu nadzoru w sprawie założeń polityki dywidendowej banków komercyjnych, banków spółdzielczych i zrzeszających oraz zakładów ubezpieczeń i reasekuracji w 2020 r.

Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) na posiedzeniu w dniu 3 grudnia 2019 r. jednogłośnie przyjęła stanowisko w sprawie polityki dywidendowej banków komercyjnych, banków spółdzielczych i zrzeszających oraz zakładów ubezpieczeń i reasekuracji. Celem polityki dywidendowej prowadzonej przez instytucje finansowe zgodnie z zaleceniami KNF jest zrównoważony i bezpieczny rozwój systemu finansowego. Sytuacja polskiego systemu finansowego jest stabilna. KNF prowadzi ciągły monitoring wskaźników kapitałowych poszczególnych podmiotów tego systemu i w razie konieczności podejmuje stosowne działania zapobiegawcze i prorozwojowe. W przypadku sektora bankowego bezpośrednim celem polityki dywidendowej KNF jest zapewnienie stabilności tego sektora poprzez dostosowywanie bazy kapitałowej banków do poziomu ponoszonego przez nie ryzyka oraz ochrona odbiorców usług finansowych, w tym deponentów.

Każdy z sektorów otrzyma zalecenia w formie pisma Przewodniczącego KNF.

Banki komercyjne

Przyjęte przez Komisję w dniu 3 grudnia 2019 r. założenia polityki dywidendowej banków komercyjnych w 2020 r. są zgodne z przedstawionym w marcu 2018 r. stanowiskiem KNF w sprawie polityki dywidendowej banków komercyjnych w perspektywie średnioterminowej.

Rekomenduje się, by dywidendę z zysku za rok poprzedzający decyzję mogły wypłacić jedynie banki spełniające jednocześnie poniższe kryteria:

- nierealizujące programu naprawczego¹;
- pozytywnie oceniane (ocena końcowa BION nie gorsza niż 2,5);
- wykazujące poziom dźwigni finansowej (LR) na poziomie wyższym niż 5%;
- posiadające współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1) nie niższy niż wymagane minimum:
 $4,5\% + 56\% * \text{add-on} + \text{wymóg połączzonego bufora}^2$;
- posiadające współczynnik kapitału Tier I (T1) nie niższy niż wymagane minimum:
 $6\% + 75\% * \text{add-on} + \text{wymóg połączzonego bufora}$;

¹ Program postępowania naprawczego/wdrożony plan naprawy

² Wymóg połączzonego bufora w wysokości obowiązującej od 2020 r.

- posiadające łączny współczynnik kapitałowy (TCR) nie niższy niż wymagane minimum:
8% + add-on + wymóg połączonego bufora;

Rekomenduje się, by banki spełniające jednocześnie powyższe kryteria mogły wypłacić do 50% wypracowanego zysku za rok poprzedzający decyzję.

Ponadto, rekomenduje się możliwość wypłaty:

- do 75% z wypracowanego zysku za rok poprzedzający decyzję przez banki spełniające wszystkie powyższe kryteria z uwzględnieniem, w ramach kryteriów kapitałowych, dodatkowego bufora w wysokości 1,5 p.p.
- do 100% z wypracowanego zysku za rok poprzedzający decyzję przez banki spełniające wszystkie powyższe kryteria z uwzględnieniem, w ramach kryteriów kapitałowych, wrażliwości banku na niekorzystny scenariusz makroekonomiczny³.

Dla banków zaangażowanych w kredyty walutowe⁴ stopę dywidendy należy dodatkowo skorygować zgodnie z poniższymi kryteriami:

Kryterium 1 - bazujące na udziale walutowych kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych w całym portfelu należności od sektora niefinansowego:

- banki z udziałem powyżej 10% - korekta stopy dywidendy o 20 p.p.
- banki z udziałem powyżej 20% - korekta stopy dywidendy o 30 p.p.
- banki z udziałem powyżej 30% - korekta stopy dywidendy o 50 p.p.

Kryterium 2 - bazujące na udziale kredytów mieszkaniowych walutowych udzielonych w latach 2007 i 2008 w portfelu walutowych kredytów mieszkaniowych gospodarstw domowych:

- banki z udziałem powyżej 20% - korekta stopy dywidendy o 30 p.p.
- banki z udziałem powyżej 50% - korekta stopy dywidendy o 50 p.p.

przy czym łączna wartość korekty jest sumą korekt wynikających z obu kryteriów.

Kryteria korygujące będą traciły na znaczeniu wraz z postępującą amortyzacją portfela kredytów walutowych.

Powyższe kryteria odnoszące się do wypłaty z zysku za rok poprzedzający decyzję banki powinny spełniać zarówno na poziomie jednostkowym, jak i skonsolidowanym. Jednocześnie

³ Wrażliwość banku na niekorzystny scenariusz makroekonomiczny mierzony przy pomocy wyników stress testów nadzorczych definiowany jako: różnica pomiędzy TCR w scenariuszu referencyjnym i TCR w scenariuszu szokowym na koniec okresu prognozy (2020 r.), z uwzględnieniem korekt nadzorczych.

⁴ Banki posiadające w portfelu należności od sektora niefinansowego ponad 5% udział walutowych kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych.

w przypadku wypłaty zysku z lat ubiegłych banki powinny odpowiednio brać pod uwagę zapisy Art. 77 i 78 CRR⁵ oraz Art. 129 ustawy Prawo bankowe⁶.

Banki spółdzielcze i zrzeszające

Wobec banków zrzeszających rekomenduje się stosowanie ogólnych założeń polityki dywidendowej – takich samych jak w przypadku innych banków działających w formie spółki akcyjnej.

Rekomenduje się, by dywidendę:

A. do 100% wypracowanego zysku mogły wypłacić jedynie banki spółdzielcze spełniające jednocześnie kryteria: nierealizujące działań naprawczych, ocena końcowa BION nie gorsza niż 2,5 (masterskala ocena 1 lub 2 w ramach badania i oceny nadzorczej), posiadające poziom dźwigni finansowej (LR) wyższy niż 5%, łączny współczynnik kapitału TCR nie niższy niż 15,0%, współczynnik kapitału T1 nie niższy niż 13,0%, współczynnik kapitału podstawowego CET1 nie niższy niż 11,5%, niekorzystające z możliwości pomniejszania podstawy tworzenia rezerw celowych.

B. do 75% wypracowanego zysku mogły wypłacić jedynie banki spółdzielcze spełniające jednocześnie kryteria: nie realizujące działań naprawczych, ocena końcowa BION nie gorsza niż 2,5 (masterskala ocena 1 lub 2 w ramach badania i oceny nadzorczej), posiadające poziom dźwigni finansowej (LR) wyższy niż 5%, łączny współczynnik kapitału TCR nie niższy niż 15,0%, współczynnik kapitału T1 nie niższy niż 13,0%, współczynnik kapitału podstawowego CET1 nie niższy niż 11,5%.

C. Wypłatę dywidendy z ograniczeniami, biorąc pod uwagę zasadę proporcjonalności oraz specyfikę prawno-organizacyjną banków spółdzielczych, rekomenduje się dla dwóch grup banków spółdzielczych:

1. Banki spółdzielcze nie realizujące działań naprawczych, spełniające kryterium dźwigni finansowej (LR) powyżej 5%, o łącznym współczynniku kapitałowym TCR nie niższym niż wymagane minimum, tj. 13,5%, współczynniku kapitałowym T1 nie niższym niż wymagane minimum, tj. 11,5% i ocenie $BION \leq 2,50$ będą mogły przeznaczyć na wypłatę dywidendy:

- *nie więcej niż 10%* zysku netto - w przypadku banków spółdzielczych działających w ramach instytucjonalnych systemów ochrony,
- *nie więcej niż 5%* zysku netto – w przypadku pozostałych banków spółdzielczych.

⁵ Rozporządzenie (UE) nr 575/2013 uwzględniające zmiany wprowadzone przez Rozporządzenie (UE) nr 2019/876

⁶ Dz.U. z 2018 r. poz. 2187 ze zm.

2. Banki spółdzielcze nie realizujące działań naprawczych, spełniające kryterium dźwigni finansowej (LR) powyżej 5%, o łącznym współczynniku kapitałowym TCR nie niższym niż wymagane minimum, tj. 13,5%, współczynniku kapitałowym T1 nie niższym niż wymagane minimum, tj. 11,5% i ocenie BION w przedziale ($2,50 < BION \leq 3,25$) będą mogły przeznaczyć na wypłatę dywidendy:

- nie więcej niż 2% zysku netto.

Wobec banków spółdzielczych niespełniających kryteriów do wypłaty dywidendy z zysku netto za 2019 r., wzorem lat poprzednich, skierowane zostaną indywidualne wystąpienia UKNF.

Zakłady ubezpieczeń i reasekuracji

Zaleca się, aby dywidendę mogły wypłacić wyłącznie zakłady ubezpieczeń/reasekuracji, które spełniają wszystkie poniższe kryteria:

- I. otrzymały w ramach BION za 2018 rok ocenę ryzyka dobrą⁷ lub zadowalającą⁸;
- II. w poszczególnych kwartałach 2019 roku nie wykazały niedoboru środków własnych na pokrycie wymogu kapitałowego (rozumianego jako maksimum z minimalnego wymogu kapitałowego (MCR) oraz kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR));
- III. w 2019 roku nie były objęte krótkoterminowym planem finansowym lub planem naprawczym, o których mowa w art. 312 i 313 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;
- IV. według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. wielkość środków własnych bez odliczenia przewidywanych dywidend kształtowała się na poziomie co najmniej 175% wysokości wymogów kapitałowych dla zakładów ubezpieczeń/reasekuracji prowadzących działalność w dziale I oraz co najmniej 150% wysokości wymogów kapitałowych dla zakładów ubezpieczeń/reasekuracji prowadzących działalność w dziale II.

Zakłady ubezpieczeń/reasekuracji spełniające powyższe kryteria powinny ograniczyć wypłatę dywidendy do 75% wysokości zysku wypracowanego w 2019 roku, przy czym pokrycie wymogów kapitałowych dla kwartału, w którym wypłacono dywidendę powinno utrzymywać się na poziomie co najmniej 110%.

Jednocześnie dopuszcza się wypłatę dywidendy równą całemu wypracowanemu w 2019 roku zyskowi (co oznacza, iż nie dopuszcza się wypłaty z pozostałych elementów kapitałów własnych), o ile pokrycie wymogów kapitałowych (po odliczeniu od środków własnych przewidywanych dywidend) na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz dla kwartału, w którym wypłacono dywidendę, będzie na poziomie co najmniej 175% dla zakładów ubezpieczeń/reasekuracji prowadzących działalność w dziale I oraz co najmniej 150% dla zakładów ubezpieczeń/reasekuracji prowadzących działalność w dziale II.

⁷ Ocena ryzyka została podana według makroskali (ocena dobra, tj. 1,00 (od 1,00 do 1,74); ocena zadowalająca, tj. 2,00 (od 1,75 do 2,49); ocena budząca zastrzeżenia, tj. 3,00 (od 2,50 do 3,24); ocena niedostateczna, tj. 4,00 (od 3,25 do 4)).

⁸ *ibidem*

Zakłady ubezpieczeń/reasekuracji spełniające powyższe kryteria, przy podejmowaniu decyzji w sprawie wysokości dywidendy, powinny uwzględnić dodatkowe potrzeby kapitałowe w perspektywie dwunastu miesięcy od momentu zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2019 rok, wynikające m.in. ze zmian w otoczeniu rynkowym i prawnym.